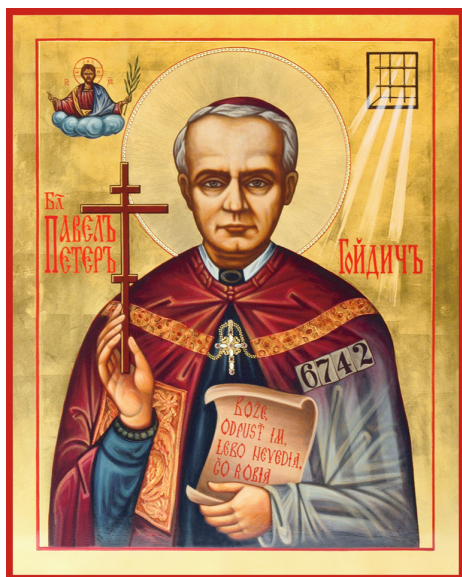

Biskup Pavol Gojdič, OSBM sa narodil 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch, neďaleko Prešovav rodine gréckokatolíckeho kňaza Štefana Gojdiča a matky Anny, rod. Gerberyovej. Pri krste dostal meno Peter.

Základné vzdelanie nadobudol v Cigelke, neskôr v Bardejove a v Prešove. Po získaní základného vzdelania v štúdiu pokračoval na gymnáziu v Prešove, ktoré ukončil maturitou v roku 1907. Počujúc Boží hlas, ktorý ho volal ku kňazstvu nastúpil na štúdium teológie v Prešove. Nakoľko dosahoval vynikajúce výsledky bol poslaný po roku na ďalšie štúdiá do Budapešti. Aj tu sa snažil popri štúdiu viesť hlboký duchovný život. Už tu v seminári dostal ako bohoslovec od svojho špirituála usmernenie do života: „Život nie je ťažký, ale veľmi vážny“, ktoré sa stalo preňho akousi smernicou sprevádzajúcou ho celým životom. Po skončení štúdia bol dňa 27. augusta 1911 v Prešove vysvätený za kňaza prešovským biskupom Dr. Jánom Vályim. Hneď druhý deň slúžil v Cigelke primičnú sv. liturgiu. Po vysviacke krátky čas pôsobil ako kaplán pri svojom otcovi. Po roku bol vymenovaný za prefekta eparchiálneho internátu a súčasne aj katechetom na meštianskej škole. Následne sa stal protokolistom a archivárom na biskupskom úrade a taktiež bol ako kaplán poverený duchovnou správou veriacich v Sabinove. V roku 1919 sa stal riaditeľom biskupskej kancelárie.

Na veľké prekvapenie všetkých v roku 1922 dňa 20. júla vstúpil do Rádu sv. Bazila Veľkého na Černečej Hore pri Mukačeve a následne po obliečke prijal meno Pavol. Stalo sa tak pre jeho skromnosť, pokoru, túžbu žiť v askéze a tak slúžiť Pánu Bohu. Božia vôľa však bola iná a tá ho predurčila na vysokú dušpastiersku úlohu v službe biskupa. Dňa 14. septembra 1926 bol menovaný za apoštolského administrátora prešovskej eparchie. Pri svojej inštalácii za administrátora ohlásil program svojho apoštolátu: „S pomocou Božou chcem byť otcom sirôt, pomocníkom chudobných a tešiteľom zarmútených“.

Prvým úradným aktom novovymenovaného administrátora prešovskej eparchie Pavla Gojdiča bolo podpísanie pastierskeho listu z príležitosti 1100. výročia narodenia sv. Cyrila, slovanského apoštola. Okrem podpisov biskupa mukačevského Petra Gebeja, križevackého biskupa Dionýza Nyáradiho je tam aj podpis biskupa Gojdiča. „Dátum: deň sv. Mikuláša v roku 1926“. Tak začína svoju činnosť v duchu slovanských apoštolov. To ho charakterizuje aj ako biskupa. Vždy verný Rímu, tak ako slovanskí apoštolí, bol Slovanom a veľmi miloval svoj východný obrad.

Krátko na to bol dňa 7. marca 1927 ustanovený za biskupa s titulom harpašský /*Ecclasiae Harpasenae – Malá Ázia*/. Konsekrovaný na biskupa bol v chráme sv. Klimenta v Ríme dňa 25. marca 1927 na sviatok Zvestovania Panny Márie. Biskupmi svätiteľmi boli biskup križevacký o. Dionýz Nyáradi, biskup premyslevský o. Jozef Kocilovský a biskup z Philadelfie USA o. Konštantín Bohačovský.

Po biskupskej vysviacke otec Pavol navštívil chrám sv. Petra v Ríme, kde sa pomodlil na jeho hrobe. Dňa 29. marca 1927 spolu s otcom biskupom Nyáradim boli prijatí na osobnej audiencii Svätým Otcom Piom XI. . Pápež daroval otcovi biskupovi Pavlovi zlatý kríž, ktorý mu podával so

slovami: „Tento kríž je iba slabým symbolom tých veľkých krížov, ktoré na teba zošle Pán Boh, môj synu, v Tvojej biskupskej službe“.

Na svoju apoštolskú cestu si zvolil biskupské heslo tohto znenia: „Boh je láska, milujme ho!“

Ako biskup sa zaslúžil o povznesenie duchovného života kňazov a veriacich. Veľmi mu záležalo na správnom slávení bohoslužieb a dodržiavaní cirkevných sviatkov. V dôsledku nových pomerov zriaďoval nové farnosti ako napr. v Prahe, Bratislave, Levoči a inde. Vďaka jeho usilovnosti bol postavený v Prešove sirotinec, ktorý zveril sestrám Služobnícom. Výrazné boli jeho aktivity v oblasti školstva, čo dokumentovalo založenie Gréckokatolíckeho gymnázia v Prešove v roku 1936. Podporoval aj učiteľskú akadémiu, seminár, internáty a podobne. Všetomžne sa staral o vydávanie duchovnej literatúry, čo sa prejavilo vychádzaním časopisu Blahovistnik, ďalej Da prijedet carstvije Tvoje a rôznych modlitebných a knižných titulov, ktoré vychádzali vo vydavateľstve PETRA. Za jeho láskavý, pozorný a dobročinný vzťah k ľuďom sa mu dostalo uznania, keď ho nazývali „mužom zlatého srdca“.

Devízou otca biskupa bola aj vrúcna láska k Eucharistickému Spasiteľovi neustále posilňovaná adoráciou pred Najsvätejšou Eucharistiou v biskupskej kaplnke. Ďalšou nemenej výraznou črtou jeho duchovného života bola veľká úcta k Božskému Srdcu. Už ako bohoslovec v seminári v Budapešti sa zasvätil Božskému Srdcu a neskôr sa každé ráno zasväcuje Božskému Srdcu Ježiša Krista slovami: „Všetky modlitby, obety a kríže obetujem ako náhradu za hriechy celého sveta!“. Nesmieme opomenúť, že bol veľkým ctiteľom Matky Božej a ako mariánsky ctiteľ vo svojej biskupskej kaplnke mal obraz Klokočovskej Panny Márie, pred ktorým sa dennodenne modli a porúčal seba i celú eparchiu pod jej ochranu a pomoc.

V roku 1939 bol 13. apríla menovaný za apoštolského administrátora mukačevskej apoštolskej administratúry na Slovensku. V zložitých podmienkach Slovenského štátu jeho osoba sa stala trňom v oku vtedajších vládnych predstaviteľov a preto sám požiadal o abdikáciu. Avšak Rím a vtedajší Sv. Otec naopak ocenil jeho snaženia a abdikáciu nielenže neprijal, ale namiesto nej ho menoval za prešovského sídelného biskupa. A tak 8. augusta 1940 bol slávnostne intronizovaný v Prešove a následne 15. januára 1946 bol potvrdený v jurisdikcii gréckokatolíkov v celom Československu.

Ďalší sľubný rozvoj náboženského a duchovného života v eparchii, ktorý sa rozvíjal podľa osobného príkladu a horlivosti otca biskupa Petra Gojdiča bol prerušený jednak vojnovými udalosťami a hlavne nástupom komunistov k moci v roku 1948. Ich ideologické smerovanie

predurčovalo boj zvlášť proti gréckokatolíckej cirkvi.. Biskup Gojdič odmietol komunistickou stranou a štátnou mocou podporovanú snahu o prestup gréckokatolíkov na pravoslávie, hoci vedel, že sa tým sám vystaví prenasledovaniu a väzeniu, ba aj smrti. Postupne ho izolovali od duchovenstva a veriacich. Hoci bol vystavený veľkému tlaku, aby sa zriekol katolíckej viery a pretrhol jednotu s pápežom, všetky lákavé ponuky odmietol a prehlásil: „Mám už 62 rokov a obetujem celý svoj majetok aj rezidenciu, no svoju vieru za žiadnych okolností nezhodím, lebo chcem, aby moja duša bola spasená“.

Pri smutne známých okolnostiach Prešovského soboru dňa 28. apríla 1950, ktorým gréckokatolícka cirkev bola postavená mimo zákon a zároveň zakázaná jej činnosť, bol biskup Pavol Gojdič zatknutý a internovaný. Začína jeho krížová cesta mnohými väznicami bývalého Československa, z ktorých ho oslobodila až smrť.

V dňoch 11. – 15. januára 1951 vo vykonštruovanom procese s tzv. vlastizradnými biskupmi Vojtaššákom, Buzalkom a Gojdičom bol biskup Gojdič odsúdený na doživotné odňatie slobody, zaplatenie dvestotisíc korún pokuty a odňatie všetkých občianskych práv. Potom nasledovali premiestňovania z jedného väzenia do druhého, ako napr. Praha-Ruzyň, Valdice, Ilava, Leopoldov. Biskup Gojdič bol vystavovaný fyzickému a psychickému nátlaku, bol ponížovaný, musel vykonávať najťažšie a najpodradnejšie práce. Nikdy sa však nežaloval, nevyžadoval výhody. Využíval každú chvíľu k modlitbe a tajne slúžil sv. liturgie. Na základe amnestie v roku 1953 vydané prezidentom A. Zápotockým bol zmenený jeho trest z doživotia na 25 rokov odňatia slobody. Vtedy mal biskup 66 rokov a jeho zdravotný stav sa stále zhoršoval. Ďalšie žiadosti o amnestiu, vzhľadom na už spomínaný zlý zdravotný stav a vek, boli však vždy zamietnuté.

Otec biskup Pavol Gojdič sa mohol dostať z ťažkého väzenia na slobodu, ak by zaprel svoju vernosť Cirkvi a Sv. Otcovi. Mal k tomu rôzne ponuky, ako o tom svedčila aj udalosť na ktorú si neskôr spomínal takto: Vo väznici v Ruzyni ho v reprezentačnej miestnosti, kde ho doviedli z cely, prijal uniformovaný vysoký dôstojník. Oznámil mu, že z tejto miestnosti pôjde rovno do Prešova, ak je ochotný stať sa patriarchom pravoslávnej cirkvi v Československu. Biskup odmietol túto požiadavku s ospravedlnením, že by to bol strašný hriech proti Bohu, že by to bola zrada na Sv. Otcovi, na vlastnom svedomí a na veriacich, z ktorých mnohí v tomto čase trpeli.

Aj v najťažších chvíľach bol odovzdaný do Božej vôle ako o tom svedčia aj jeho slová: „Veru neviem, či by bolo hodno zameniť korunu mučeníctva za dva, či tri roky života na slobode. No ja to ponechám na milého Pána Boha, nech On rozhodne“. Pri príležitosti jeho 70-tin mu do väzenia poslal telegram aj Sv. Otec Pius XII. Ubezpečil ho v ňom, že nezabúda na svojho hrdinského syna. Bol to pre otca biskupa skutočne jeden z najkrajších dní vo väzení.

Veľkou túžbou biskupa Gojdiča bolo, aby zomrel zaopatrený sviatosťami a v deň svojich narodenín. Obe túžby sa mu splnili.

Na nemocničnú izbu v leopoldovskom väzení, kde trávil posledné dni, bol premiestnený otec Alojz Vrána, ktorý ho vyspovedal. Kalich utrpenia otca biskupa Pavla sa už naplňal. Očitým svedkom posledných chvíľ jeho života bol jeho spoluväzeň - ošetrovateľ František Ondruška, ktorý o nich zaznamenal jedinečné svedectvo. Potvrdil, že sa splnilo pranie otca biskupa, keď zomrel 17. júla 1960, teda v deň svojich narodenín vo veku 72 rokov vo väzenskej nemocnici v Leopoldove. Následne bol pochovaný bez akýchkoľvek pôct na väzenskom cintoríne v hrobe bez mena, pod väzenským číslom 681.

V dôsledku uvoľnenia spoločensko-politických pomerov v Československu v roku 1968 štátne orgány po mnohých prieťahoch dovolili exhumáciu telesných pozostatkov otca biskupa Gojdiča. Samotná exhumácia sa na leopoldovskom cintoríne uskutočnila 29. októbra 1968 s následným prevezením telesných pozostatkov do Prešova. Rozhodnutím normalizačných úradov po sovietskej okupácii museli byť premiestnené do krypty Gréckokatolíckeho katedrálneho chrámu sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Od 15. mája 1990 sa nachádzajú v kaplnke katedrály v sarkofágu.

Biskup Pavol Gojdič bol 4. novembra 2001 Svätým Otcom Jánom Pavlom II. na Svätopeterskom námestí v Ríme vyhlásený za blahoslaveného.

27. januára 2008 bol v Bratislave blahoslavenému P. P. Gojdičovi udelený titul Spravodlivý medzi národmi za nezištnú záchranu židov počas holokaustu.

Uložiť